

DRAMSKE TEHNIKE

ČISTA DESETKA

10 dramskih tehnika u nastavi književnosti za početnike

Željka Župan Vuksan, univ. spec. edu.

univ. spec. edu.

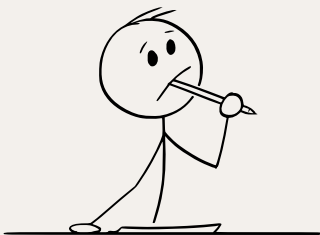
ili: sveučilišni specijalisti dramske pedagogije

ili od milja: specijalci

ili: zvanje nakon završenog

***Postlijediplomskog specijalističkog studija
dramske pedagogije***

Čista desetka

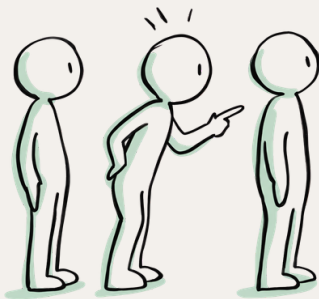

(Ne) dramati – čitaj!

Dramske tehnike i općenito dramske aktivnosti u nastavi ne služe tome da književnost učine lakšom niti da se tekst zamijeni igrom, one služe tome da **igrom otvore put prema dubljem čitanju, razumijevanju i osobnom doživljaju književnog djela.**

Donosimo top 10 dramskih tehnika primjenjivih u nastavi!

SMRZNUTA SLIKA

1-2-3 smrzniti!

Smrznuta slika ili zamrznuti prizor: najčešće korištena dramska tehnika. Učenici tijelima oblikuju prizor koji predstavlja: ključni trenutak, odnos među likovima ili sukob u djelu. Zaustavljaju se u određenom položaju, bez govora i bilo kakvog pokreta. Prizor se može oživjeti različitim tehnikama poput unutarnjeg monologa iz 1. lica samoga lika.

Primjer iz prakse: susret Kreonta i Antigone u sudnici, Hamlet postavlja Mišolovku, Werther i Lotta na balu, Petrarcine antiteze (led sam, a gorim!)

SKUPNO PREPRIČAVANJE

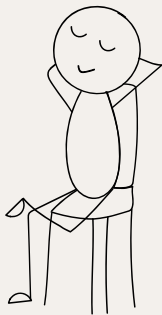
Ispričaj mi priču!

Skupno prepričavanje – učenici zajednički pripovijedaju događaj iz književnog djela. Svaki učenik dodaje jednu rečenicu u dio priče, nastavlja prethodnu rečenicu ili preuzima drugu perspektivu.

Primjer iz prakse:

- Judita: Mislite da znate moju priču, ali nitko ne zna što se zaista dogodilo u Holofernovu šatoru...
- Hamlet: Na zidinama dvorca sreo sam duha...
- Gregor Samsa: Toga sam se jutro probudio kasnije nego obično...

VRUĆI STOLAC

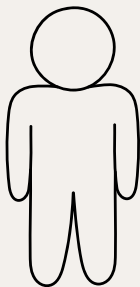

Sjedni da te nešto pitam!

Vrući stolac – jednostavna tehnika koja otvara nebrojene mogućnosti. Jedan učenik sjedi u ulozi, a ostali mu postavljaju pitanja. Učenik odgovara iz perspektive lika, oslanjajući se na tekst i vlastito tumačenje. Ova tehnika potiče kritičko mišljenje, argumentiranje, kreativnost i aktivno slušanje.

Primjer iz prakse: na vrući stolac može sjesti prijan Lovro, ali i njegova britvica, ostavljena djevojka Malvina ili Lovrina majka. Ova tehnika potiče učenike na traženje odgovora između redaka, njome ne otkrivaju samo kakav je lik nego koliko su njegovi postupci razumljivi, opravdani ili sporni.

LIK NA PLAKATU

Kako se osjećaš, što ti drugi govore?

Lik na plakatu – dramska tehnika koja učenike potiče na razmišljanje o samom liku i njegovoj ulozi u društvu. Na velikom papiru nalazi se pripremljen obris lika ili učenici na satu isertavaju obris svoje veličine. U lik na plakatu upisuju misli, osjećaje, strahove i želje, a izvan obrisa mišljenja drugih likova ili društva o njemu.

Primjer iz prakse: unutarnji i vanjski portret Ofelije (što osjeća, što ju muči, kako ju drugi doživljavaju...) ili Gregora Samse (što osjeća, što ga muči, kakav je njegov odnos prema svijetu, kako ga doživljava obitelj...)

TUNEL MISLI

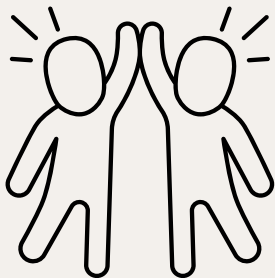

Na kraju tunela pronaći ćeš svjetlo!

Tunel misli – Učenici formiraju dva reda kroz koja prolazi učenik u ulozi lika. Ostali izgovaraju njegove moguće misli, strahove, dvojbe ili savjete. Na kraju tunela učenik može donijeti odluku koju je donio i sam lik ili promijeniti priču! Tehnika potiče razumijevanje unutarnjeg sukoba lika, potiče učenike na razmišljanje i dubinsko čitanje.

Primjer iz prakse: Ofelija prolazi tunelom prije donošenja konačne odluke, Raskolnikov prije odluke o ubojstvu lihvarice, Hamlet prije osvete, Werther prije povratka na selo...

SUSRET LIKOVA

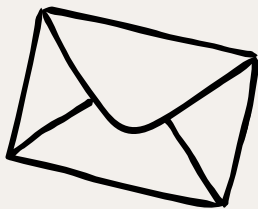
Kaj ima, frende?!

Susret likova: učenici spajaju likove koji se u izvornom djelu nikada nisu susreli ili zavišljaju njihov susret u novim okolnostima. Razgovor se temelji na njihovim vrijednostima, iskustvima i pogledima na svijet.

Primjer iz prakse:

- susret Antigone i Hamleta: razgovor o osobnoj odgovornosti
- susret likova iz različitih književnih razdoblja: dubrovački mladići iz Novele od Stanca i Alfred Kamenski i Solus iz Matoševih novela

TAJNO PISMO LIKA

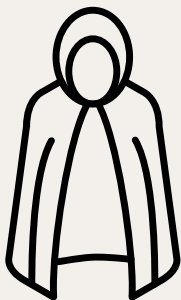
Pišem pismo tinta mi se proli...!

Tajno pismo lika: učenici pišu pismo koje lik nikada nije poslao ili koje nije dio izvornog djela. Pismo može biti upućeno drugom liku, samome sebi ili osobi kojoj se ne može obratiti. Učenici mogu napisati pismo koje lik nikada ne bi poslao.

Primjer iz prakse:

- Ofelijino pismo Hamletu
- Ismenino pismo Antigoni
- Gregorovo pismo obitelji
- Sigismundovo pismo ocu

NEVIDLJIVI LIK

Vidim – ne vidim!

Nevidljivi lik: Učenici istražuju osobu koja se rijetko ili uopće ne pojavljuje u djelu, ali snažno utječe na događaje. Likovi joj se obraćaju ili otkrivaju kako njezina odsutnost mijenja radnju i odnose.

Primjer iz prakse:

- Grdan: primjer nevidljivog teatra; lik koji pokreće radnju, a nikad se ne pojavi
- Duh Hamletova oca
- Alfred (Posljednji Stipančići)

DIJAGRAM STAVOVA

?!

DA _____ NE

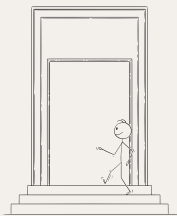
Pokaži što misliš!

Dijagram stavova: dramska tehnika kojom učenici istražuju različita mišljenja, uvjerenja i reakcije na određenu temu, problem ili postupak lika. Svoj stav izražavaju fizičkim pozicioniranjem u prostoru, a zatim ga obrazlažu i preispituju.

Provedba: nastavnik određuje tvrdnju povezanu s književnim djelom: npr. *Raskolnikov je trebao dobiti veću kaznu za ubojstvo*. U prostoru se označi raspon stavova od ***uopće se ne slažem*** do ***u potpunosti se slažem***. Učenici zauzimaju mjesto koje odgovara njihovu mišljenju. Mogu se postaviti i na sredinu ako su neodlučni. Potom objašnjavaju svoj stav i slušaju ostale argumente, a ako su promijenili mišljenje mogu zauzeti novo mjesto na dijagramu.

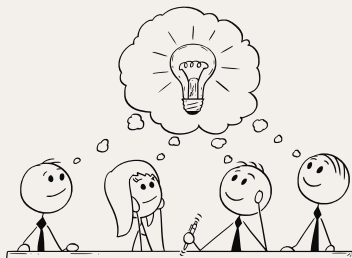
OKVIRI UDALJENOSTI OD TEKSTA

Izadi iz okvira!

Okviri udaljenosti od teksta (prema D. Heathcote) prikazuju različite uloge i stupnjeve udaljenosti od događaja koji se istražuje. Učenici objašnjavaju događaj prema ulozi koju su dobili: sudionik događaja, svjedok, zastupnik, službena osoba, ljetopisac, novinar, istraživač, kritičar. ***Svjedok*** događaja: nije izravno sudjelovao u događaju, ali mu je svjedočio i iznosi priču iz svoje perspektive. ***Zastupnik***: javno zastupa mišljenje, stavove i postupke likova. ***Službena osoba***: privodi, istražuje, osuđuje, oslobađa likove. Može se organizirati sudnica, istražni zatvor ili bilo koji oblik službenog razgovora. ***Istraživač***: prikuplja podatke i istražuje što se uistinu dogodilo. ***Kritičar***: iznosi događaj, odnose među likovima s pozicije kritičara, zauzima stav i kritizira društvene pojave. ***Novinar***: izvješćuje s mjesta događaja: članak, javljanje u središnji dnevnik, zabavnu emisiju... ***Ljetopisac***: skuplja podatke i piše ljetopis kao dokaz budućim generacijama. ***Umjetnik*** – preobrazba događaja u umjetničko djelo zadatak je za sve učenike: naslovnica, pismo i/ili monolog glavnog junaka.

UČITELJ UČITELJU

Kreni...

Dramske tehnike u nastavi možda izgledaju kao obična igra, no ine su puno više od toga. Njima se propituje, razigrava, argumentira, potiče dubinsko čitanje i kreativnost. Njima se, također, vrednuje i opaža pa njihova upotreba treba biti promišljena. U svom planiranju nastavnik najprije mora znati:

- zašto će ih upotrijebiti
- što želi njima postići
- u koji će ih dio sata uklopiti.

Odabrane dramske tehnike u ovom vodiču za početnike tek su mali dio dramsko pedagoškog instrumentarija kojim se može poboljšati kvaliteta poučavanja.

Usudi se, pokušaj...jednom kad kreneš, svaki će sat biti prava *drama*, a bez drame nema života!